

ÅTERBLICK

ÖFVER

FEMTON ÅRS MISSIONSARBETE

VID HVITA BERGEN I STOCKHOLM

FRÅN HÖSTEN 1876 TILL HÖSTEN 1891.

Pris: häft. 50 öre; klotb. 1 kr.

B.

ÅTERBLICK

ÖFVER FEMTON ÅRS MISSIONSARBETE

VID HVITA BERGEN I STOCKHOLM

FRÅN HÖSTEN 1876 TILL HÖSTEN 1891.

[*Elsa Borg*]

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET,
1891.

ÅTERBLICK
OVER TÅLON ÅR MISSIONSARBETE

Vare dessa blad ett tackoffer!

---

*"Lofva Herren, min själ, och
förgät icke hvad godt han har
gjort dig." Ps. 103: 2.*

Missionen vid Hvita Bergen.

”*Anda hitintills har Herren
hulpat oss.*“ 1 Sam. 7: 12.

”Första anledningen till denna verksamhet var den andliga och lekamliga nöd, som herskade bland befolkningen i Stockholms utkanter. Under vintern 1874—1875 samlades några liktänkande vänner för att rådgöra om någon utväg att afhjelpa denna nöd. De bådo *honom*, som kommit för att uppsöka och frälsa det som är förtappadt, att visa dem *sin väg*. Denna bön blef hörd. En person var villig att utan lön göra husbesök, och en liten syförening bildades, som hade till syfte att samla medel till en bibelqvinnas underhåll. Ur detta första utsäde uppspirade inom kort den första frukten. Det dröjde icke länge förrän behovet af ett *hem* för bibelqvinnors utbildning tydligt framträdde.“*) Åter framlades saken i bön inför *honom*, som har all makt i himmelen och på jorden och som böjer människors hjertan såsom vattubäckar. Man bad Herren att, om saken var ifrån honom, han måtte förse med personliga krafter, hus, penningar, ja, med allt som behöfdes för att fylla de många behoven vid ett sådant företag.

Denna bön besvarades på ett märkligt sätt. Personliga krafter förslogos och en man**) befanns villig att för detta ändamål inköpa och hyresfritt upplåta ett litet hus i en vid denna tid ganska illa känd trakt af Stockholm, nemligen Hvita Bergen, der dryckenskap, slagsmål, ja t. o. m. knifstyng icke voro sällsynta.

Sjelfva nyårsnatten 1875—1876 kom, i full snöstorm, ett gående bud med telegram till den föreslagna

*) Ur Ansgarius för 1886. **) Byggmästare C. H. Hallström.

förestånderskan,*) som vistades på landet, att huset 28 Nya Gatan (nu 104 Skånegatan) var för ändamålet inköpt. Denna underrättelse mottogs icke utan ganska mycken inre nöd och kamp. Å ena sidan syntes henne just den omständigheten, att ett lämpligt hus i en passande trakt hyresfritt uppläts; bevisa att saken var från Herren. Å andra sidan syntes företaget för mången såsom rent af en galenskap. Hennes ålder var 50 år; hennes hufvud, genom mångårigt skolarbete, ganska angripet — skulle hon våga att utan menskliga stöd, utan penningar, endast i förlitande på lefvande Gud, börja ett vid den tiden i vårt land så litet förstått arbete? Trosprofvet var icke lätt. Hon hade länge hört Herren till och erfarit hans nådefulla hjälp och bönhörelse i mycket, men hon hade icke haft öfning uti att se Herren i händerna stund för stund, beroende af honom *allena* för så väl andliga som lekamliga behof — skulle hon våga det? . . . . Då steget slutligen efter mycken bön togs, skedde det icke med stor trosfrimodighet utan med mycken bäfvan. Att Herren detta oakadt nu i 15 år härligen hulptit, det länders hans namn till ära och pris. "Det som *intet* är, har Gud utvalt," 1 Kor. 1: 27, 28. Han vill bruka det som är *stoft*. O, huru ljuflig han är!

Det inköpta huset fick icke tillträdas förrän sommaren 1876 och behöfde, innan det kunde begagnas, en grundlig reparation, som ock verkställdes af dess välvillige egare. Under tiden gjorde förestånderskan en resa till England för att inhemta åtskilligt af våra trosyskon der, som länge öfvat dylik verksamhet. Derunder åtnjöt hon många prof af Herrens ledning och omvårdnad, och var denna resa en dyrbar förberedelse till hennes blifvande kall. Ty att icke endast sjelfva huset behöfde iordningställas, utan äfven de personer beredas, som Herren der skulle bruka, är lätt att förstå för den som något känner Herrens sätt att gå till väga.

Den första gåfva, som skänktes till arbetet, var 6 kronor, gifna af en vän i Göteborg. Många större summor hafva sedan, genom Guds nåd, blifvit gifna, men knappast någon så trosstärkande som denna "grundplåt."

*) Elsa Borg.

Utdrag ur bref från förestånderskan till förtroliga vänner, belysa arbetets början och utveckling.

"I november 1876 inflyttade vi, jag och den första bibelqvinnan, i *bibelqvinnohemmet*. Hvad mötte oss här? En tom börs, tomt skafferi, en tom vedbod, ofullbordad reparation med murbruk och fukt.... Herren pröfvade oss om vi voro villiga att byta om lefnadsvanor för *hans* skull, som gaf sitt lif för oss. Första tiden var mycket pröfvande: det nödvändiga fattades; helsan höll på att

Bibelqvinnohemmet.

gifva vika till följe af den ovana dieten.... Om verket icke börjat i *Jesu namn*, hade dessa stötstenar varit alltför stora. Nu förde Herren igenom sitt påbegynta verk. All ära vare hans!

Herren vare lof, det fattades icke heller uppmuntringar. Hemmets första gåfva inom egen härd: flera för hand väl textade bibelspråk uppfyllde oss med tack och lof. Det första: "*Gud är när dem derinne*" var just hvad vi behöfde för vårt hem. Det andra: "*Öknens och*

ödemarken skall lustig vara* togo vi såsom en borgen och ett löfte för vårt arbete. En dyrbar stund firades den aftonen i hemmet under bön och sång.

En annan af förstlingsgåfvorna skola vi icke heller glömma. Tre unga flickor, som sjelfva arbetade för sitt uppehälle, buro till hemmet en korg med potatis samt 3 kronor och derjente ett bibelspråk skrifvet för hand: "All eder omsorg kasten på Herren, ty han har omsorg om eder." Språket var helt litet, men med hvilken glädje uppsattes det icke på väggen i hemmets lilla samlingsal, der det satt under flere år och ännu sitter, ehuru i förändrad form*.

D. 2 dec. 1876. "Herren bevisar sig trofast emot oss och uppfyller vår nödtorft, men visst har jag fått stafva på språket: "Nedbryta har sin tid." Detta ha vi att vänta, då Herren sätter oss till någon liten ny teg af sin vingård, men sättet är alltid nytt och oväntadt. Visst är emellertid att han hjälper. En kär vän bar flere gånger till oss mat de första dagarna. Af våra vänner på norr, hvilka bildat en syförening, fingo vi handdukar och lakan och öfver 100 kr. i penningar m. m; sålunda var vägen redan något jemnad, då husmodren*) och en tjenarinna (som erbjöd sig att tjena utan lön) samt de öfriga bibelqvinnorna anlände.

Det var en stor glädje, då det nya hemmet kunde invigas d. 22 och 23 nov. Festen varade i två dagar. Våra vänner från norr voro närvarande, och våra grannar inbjudna: gamla, döfva, halta m. fl. En lam gumma hemtades af bibelqvinnorna, nästan med lifsfara, på en kälke öfver de hala bergen, men de voro hjertans glada att få vara "en liten häst åt Gud". Guds ord talades väldigt och traktering uteblef icke. — Alla öfverståndna mödor voro glömda, då vi nu nått det första målet: att få inbjuda våra grannar att höra lifvets ord."

Dertill fanns icke den tiden så många tillfällen som nu, och våra grannar sökte icke efter att få höra det, der det fanns.

D. 15 dec. "Det kall vår Fader gifvit oss är öfvermåttan stort. Häromdagen tog en af bibelqvinnorna

*) Maria Sasse.

hem ett barn alldeles fullt af sår och ohyra och gjorde henne ren, så att hon sken som en liten sol, då hon gick hem, och hon är nu så flitigt här vid bönestunderna. Vi hafva sådana alla onsdagsaftnar, och då är här redan alldeles öfverfullt af våra hemlösa, eländiga grannar. I morgon ha vi vår 3:dje fattigbjudning, denna gång bekostad af fattiga barn på Göksholm, som då bedja för oss.

Söndags e. m. har jag en klass större flickor, som är mycket kär; då höra många gamla på. Jag ömmar mycket för gesällerna här omkring. De höra aldrig Guds ord, och ingen söker reda på dem. Vi ha mycket missionsarbete i tankarne, men kunna ej börja strax med allt, helst reparationen ännu icke är afslutad. Våra bibelqvinno äro flitigt ute på hus- och sjukbesök; de blifva ej ofta afvisade, och många fråga hvarför de ej kommit förr. Kallelse att besöka sjuka få de ganska ofta, och Gud välsignar dessa besök. Maria S. och jag ha ock varit ute på husbesök, det var ganska kärt.

D. 13 jan. 1877. "En sådan bönevecka har jag aldrig haft, aldrig förr sett Jesus af Nasareth så draga fram. O, jag vill ej byta bort dessa Hvita Berg med sin ohyra, sin smuts, sina illaluktande bebyggare mot *något* ställe på jorden. Intet palats kan jämföras med detta halfärdiga hus, der jag ännu ej fått ett eget rum, men o, här är godt, ljuft, dyrt att vara, och här bor visserligen *Gud* med kraft att föra själar från mörkret till sitt underliga ljus. Nu i böneveckan hafva vi öfverfullt med folk hvarje qväll. Vi ha först kl. 5 en klass af öfver 40 ostyriga gatpojkar, hvilka börja komma redan kl. $\frac{1}{2}$ 4, om de få. Kl. $\frac{1}{2}$ 7 kommer mycket folk, af alla åldrar. De gå aldrig förrän nära kl. 10, så nog ha vi bråkigt, men Herren skall ha juveler i sin krona. Våra åhörare äro just af det slag vi önskat nå, sådana som icke besöka någon plats, der Guds ord predikas. Här ser man en halffull gesäll sitta vid dörren, spotande snus och talande för sig sjelf temligen högt, så att han måste tystas ned. Der sitter en qvinna med ett lättfärdigt uttryck i sitt ansigte, klädd i något mellanting af täcke, kofta eller sjal. Öfver hennes ansigte jaga skyar af skam och nöd, afbrytande det vanligen likgil-

tiga uttrycket. Hon har fallandesot — men hennes yngsta barn är den täckaste lilla varelse, som ej släppt modren förrän hon följt henne att "höra om Jesus". Här sitter vidare en affallen kristen, bunden sedan flere år i dryckenskapslasten, en stor tyrann för hustru och barn. Nu sitter han med nedböjdt hufvud och hör evangelium. Han säger: "Jag kan icke tro," men kommer ändå; han dricker ej nu. En qväll flög en ljusning öfver hans om synd vittnande anletsdrag, då vi sjöngo Sankeys sång om Herden, som hörde fårets rop i öknen, och han sade på eftermötet: "Jag tror Gud tänker taga mig med våld." På eftermötet stämmer en bagargesäll i sin mjöliga dräkt upp en lofsång för syndernas förlåtelse. En annan yngling, en affälling, lyssnar uppmärksamt; jag tror han tagit vid tron. Han ser så glad ut att höra om Jesus. Ungefär en 3:djedel af dem som äro på våra möten bo i uthus eller lusthus utan eldstäder. O, hvilken skriande nöd! Vi hafva 2 à 3 talare här hvarje qväll och ibland en särskild för våra vilda ynglingar. Jag betvivlar att de i London kunna vara värre. De ge ut skrattsalfvor och göra tvärtemot hvad vi säga, och då de sjunga skrika de så att örhinnorna kunna sprängas. En afton bjödos de på smörgås; då voro de en smula bättre.

Våra grannar börja nu hitta hit i *allehanda* behof af mat, kläder, vedpoletter, penningar m. m. Hittills har oss intet fattats, utan vi hafva nästan dagligen fått dela med oss åt dem som intet hafva. Ibland frågar förnuftet: Går detta an? Hvar skall det sluta? men tron svarar: "Herren är rik öfver alla dem som åkalla honom." "Säll är den som låter sig vårda om den fattige," säger Herren. Bedjen för oss och våra grannar!"

D. 6 februari 1877. "Knappt är morgonbön slut förrän våra grannar infinna sig. I dag kom en gumma med ett par byxor; jag förstod ej strax om meningen var att jag skulle köpa dem, men så var det icke, utan *hon* ville köpa byxorna åt sin man och "*låna*" pengar dertill af mig! O, hvad det är svårt att veta gränsen för att "*gifva*" och "*låna*" åt dem som begära och, efter hvad vi kunna dömma, verkligt behöfva. (Om

allt ändå kallades vid sitt rätta namn, men här vid Hvita Bergen märka vi att med "låna" egentligen menas "gifva".)

Derefter hade vi besök af en jude, en bekant sedan böneveckan; han synes öppen för Guds ord och hör gerna påpekas att *Jesus af Nazaret är Messias, den Smorde*.

Strax derefter fingo vi besök af en ung norrman, som ofta besöker våra möten; han är sjöman, har ett älskligt utseende; han har alltid varit så tyst, när jag talat vid honom, men vi hade på annat håll fått veta att han länge dagligen förgäfves sökt arbete. Jag skref då med honom till föreståndaren vid ynglingaföreningens herberge och bad denne om möjligt skaffa ynglingen arbete. Derifrån återkom han, nu alldeles strålande glad, berättade helt öppenhjertigt huru "bange" han stått vid dörren, men huru en herre kommit och uppmantrat honom att gå in och huru glad han blef, då herr H. lofvat skaffa honom arbete och taga honom från det gruffiga "Sodom", der han nu bor i vårt granskap".

D. 6 mars 1877. "En dag räknade vi gummorna, som besökt oss, de voro 12. Elfva hade lekamliga behof. Den tolfte hade bekymmer öfver sina synder och gret öfverljudt. Hon fröjdar sig nu öfver Guds nåd. Så uppmantrar Herren oss ibland, så att vi icke uppgifvas.

Vi äro nu 10 personers hushåll och få åter vandra litet mera *i tro utan att se*, sedan vi en tid sett hans öfverflödande nåd och rikedom, både andligen och lekamligen. Men oss skall intet fattas. *Herren förser*".

D. 12 april 1877. "På sammankomsterna trampa folket nästan på hvarandra och imman rinner från väggarna i förstugan. Herren har i nåd åter låtit en besökelsevind nå oss. Marie Bebadelsehelgen var välsignad. En yngling kom till lif, som sedan följt Herren. Många voro bekymrade — men gruffigt bråkar vårt "krogfolk" på bönestunderna. Då jag ute på gatorna hör berusade karlar, tänker jag: "detta är riktiga hemlandstoner", fast icke af ljufligare slag. Dock förskräcka de mig icke nu; jag får instämma med Lidner: "Hvarhelst en usling fins, är han min vän, min bror." Så kan Gud böja hjertat — fast nog tröttnar man ibland, men då gifver Herren någon uppmun-

tran. Så sade en förut kärf och butter grannqvinna härom dagen med tårar: "Jag ser att *detta* är af Gud, eljes hade ni tröttnat längesedan". "Herren gifver de trötta kraft!"

D. 8 dec. 1877. "Många erfarenheter hafva varit bittra nog och vi ha fått se huru väl förmaningen behöfves att "icke ledas vid", då vi göra godt. Den der bittra roten "ledas vid" växer mycket fort och har djupa rötter, men *ett läkemedel* finnes, som heter: *göra allt Herranom*. O, vår Gud, lär oss denna saliga konst! Vi hafva t. ex. hjälpt en skomakare, som, med familj, under 2 år bott i ett vedskjul. Tillståndet der var ömkligt att skåda; ett af barnen var förstördt i sina fötter af kylan o. s. v. Vi skaffade dem mattor på det kalla golfvet och kring de kyliga väggarna, jemte en fotogenspis, och månade om dem på bästa vis, så att de kommo fram genom vintern. På våren skaffade vi dem ett ordentligt rum och betalade hyran i förskott för 3 månader. Men hvad händer? Mannen tog nu inneboende, hvilka, tillika med honom sjelf, hängåfvo sig åt dryckenskap. Då jag, för att skaffa honom arbete, beställde ett par kängor af honom, brydde han sig ej en gång om att gömma *måttet* dertill!... Då de tre månaderna voro förlidna, måste han åter lemna sitt trefliga rum, och han har sedan icke en enda gång kommit på våra möten. Ej nog härmed: hustrun kom en dag upp i vredesmod, sägande att alltsammans var mitt fel, som skaffat dem det nya rummet, ty "medan de bodde i skjulet tog mannen blott då och då en sup för att hålla sig varm"! Sådana erfarenheter äro särdeles tålmodspröfvande, ja, kylande. Man blir ju "försigtigare" genom sådant, men fara är att man blir *så* försiktig att man förlorar lusten att hjälpa. O, hvad vi behöfva *ny* nåd för att icke förtröttnas!"

Nyårsafton 1877. "Söndagen före jul hade vi granen tänd för söndagsskolebarnen, då de fingo te och små tafflor och sågo helt förnöjda ut.

Vi hade icke *öfvermåttan* brådt till julen; vi kunna ej städa så väl, ty vi få genast likadant, dock kännes trefnaden så mycket större, då vi få snyggt och rent. Så fingo vi nu skura sjelfva julafton; o, så skönt få

bort smutshögarne för den dagen! Redan snyggheten var en fest i och för sig. Vi fingo ock erfara hvilken stor nåd det är att få meddela glädje och sprida trefnad. Julklappar fingo vi ock allesammans.

Till julottan gingo vi alla. Sedan sjöngo, läste och samtalade vi här hemma om det ena nödvändiga. På aftonen hade vi möte här. Annandagen hade vi en bjudning för judar, bekostad af Israels mission.

Vi äro nu 19 personers hushåll i maten; dertill äter vår vedhuggare här, då han arbetar. En fattig qvinna äter här dagligen tills vidare. En annan hvar söndag. Andra allt emellanåt. Hushållet växer! Nog är det ett under huru det räcker till åt oss. När jag ser de fullsatta borden med så många hungriga munnar, tycker jag min Fader bevisar sig så stor i sin omsorg om oss. Detta år, som nu flytt, har varit ett af mina lyckligaste år — ett af mina *stillaste*, fridfullaste år, med så mycken hvila till kropp och själ, så liten oro, slitning, brådska, att det är förunderligt. Af Herren är det skedd och är ett under för mina ögon. Ej i det yttre utan i *hjärtats stillhet* ligger skilnaden.“

D. 8 febr. 1878. “Samme trofaste Gud! Jag känner mig så lycklig här i det arbete min Fader mig betrott. Visst finnes ju här törne och tistel, *han* har ju sagt att jorden måste bära sådant, men det är som om de förlorat sin udd, och, om de stingas, läkes såret så fort, ty *blodskällan* är så *vid* och *djup*, och min Herres närvaro och ljuflighet så stor, att de små myggbetten märkas på det hela så litet, om det ock svider strax. Jag vill ropa ut hans lof, som förlössat mig med sitt blod och åtagit sig *mina bördor*! Det är utsägligen stort — en försmak af den tillkommande verdens frihet, lofvadt hans heliga namn!

Rundtomkring oss finnes dock jämmer nog. Den gränslösaste osedlighet råder bland våra grannar, men det finnes ock själar, som lida deraf och verkligen känna sig i bojor och tvång, hvarur de längta. Ibland synes dock eländet så stort, att man tycker det är fruktlöst att börja röra deruti, men Herren vill dock att lifvets säd skall utsås *öfverallt*.

Våra ynglingar äro makalöst svåra. Under min

söndagsskola sist, öppnades dörren och en stor snöboll kastades in så häftigt, att vi fingo hvar och en sin del deraf. Stackars piltar, de gå snällt *sin* herres ärender! Härom dagen barrikerade de bland annat dörren ut till förstugan, så att ingen kunde komma ut. Ja, de buro sig så illa åt att det icke kan omtalas. Vi hade på qvällen en rådplägning om hvad vi skulle taga oss till med dem. Vi hade många förslag, såsom att tillkalla polis m. m., men på natten fick jag af Herren ett annat förslag, som följande morgon enhälligt antogs, nemligen att samma e. m. hafva *kaffekalas* och dit inbjuda endast *en* — en af hufvudmännen, bevisa honom all möjlig vänlighet och uppmärksamhet och söka roa honom på allt upptänkligt sätt. Sagdt och gjordt. Förslaget sattes i verket och lyckades förträffligt. Vi fruktade, att han skulle ana oråd och ej komma, men han trodde det var en vanlig gossbjudning, och, då han kom underfund med att han skulle bli *allena*, var det för sent att gå sina färde. Han inbjöds genast till det välförsedda kaffebordet, men han darrade på handen och såg flat ut. Sedan förevisade jag stora bibeltaflor med enkel tillämpning och bibelqvinnorna sjöngo i stämor, och han såg helt intresserad ut. Jag hoppas det ej skall bli utan frukt. Vi ha fått så på hjertat att bedja för honom. I morgon ämna vi ha kalas för den andre. Vi våga ej taga mera än en i sänder.“

D. 28 febr. “Herrens ord skall icke komma fåfängt tillbaka. Några af de vildaste ynglingarne hafva stillat sig. Våra bönestunder få vara så ostörda. Herren vare lofvad för all hans nåd. Några af våra värsta orostiftare hafva gått in i nykterhetsföreningen. En af dem har för närvarande till förtjenst att på målarakademien tjena som modell, föreställande “honom, som för röfvere kommen var“. En annan af våra grannar, en äldre man med grått skägg, föreställer “den barmhertige Samariten“.

Vi ha nu börjat en liten ny gren af vår mission, nemligen att gå i de värsta nästena på söndagsförmiddagarna för att läsa och sjunga. Vi skickade bud på förhand och — hvad tycks, ett kök, som väl ej varit skuradt på årtal, befanns hafva varit i beröring med skurbaljan.

Tänk hvilken vinst om ej någon annan! Väggarne voro öfverdragna med *mögel*, som gaf ifrån sig en sådan lukt, att det kändes på våra kläder hela dagen. I början skramlades gruffligt i rummet bredvid och talades högt och ljudeligt, men efterhand kom den ene efter den andre in, omkring en 6, 7 stycken. De fingo åtminstone icke supa den stunden, och barnen, om inga andra, gladda sig. Vi fingo löfte att komma igen.*

Under tiden räckte bibelqvinnorna en hjälpsam hand, hvar de kunde, åt våra fattiga grannar, och månget torftigt hem fick ett förändradt utseende och mången sjuk lättnad genom deras flitiga händer. De fingo äfven den glädjen att få se huru mer än en förut fridlös själ fick fara hem i frid; äfven antog mången moder med glädje anbudet att höra Guds ord medan bibelqvinnan tog hennes plats vid det späda barnets vagg. Soppkokning m. m. åt de sjuka och fattiga har ock utgjort en dryg del af arbetet. En julafton kokades gröt af 32 æ gryn och 25 kr tjärnmjök, som dels hemtades af våra grannar, dels bortbars af bibelqvinnorna, men då det måste ha en gräns, uppväcktes mycken afund och förtrytelse hos dem för hvilka det icke räckte till. Sålunda fingo vi ju icke så sällan se att ovislighet blandade sig i vår ifver att hjälpa, och lexorna voro ej alltid så lätta att lära. Ett exempel: vi hoppades att våra grannars sedlighetskänsla skulle väckas genom att de som lefde tillsammans uppmanades att ingå äktenskap, och till sakens befrämjande firades på hemmet med stor högtidlighet tvenne bröllop, det sista ett dubbelbröllop, men snart märkte vi att det blef utan verkan. Ett par af familjerna ansågo sig nemligen härigenom ha gjort oss en så stor tjänst, att vi voro skyldiga att underhålla dem. Den ena af "brudarnas" kappa utlöstes länge hvar lördag, på det hon på söndagen skulle kunna gå och höra Guds ord — men insattes hos pantlånaren regelbundet hvarje måndag o. s. v. Med den första familjen gick det ändå sämre. Mannen, förut en fästningsfånge, fick åtskilliga gånger

åter förpassas till "Tjurkön" och skref hvarje gång derifrån mycket "uppbyggliga" bref, sägande sig nu verkligen ha kommit på en bättre väg. Hans sista "mandat" förskrifver sig från en sednare tid. Han berättade då en dag med flödande tårar om sin hustrus död på Maria sjukhus och bad om begrafningshjälp. — Några dagar derefter gick hustrun, frisk och färdig, förbi.

Men icke alla erfarenheter voro bedröfliga, Herren vare pris! Våra "modernöten" för fattiga grannkvinnor hafva verkligen omfattats med tacksamhet, och vi hafva fått se varaktiga frukter deraf. De få sy linnen m. m., åt sig sjelfva, få tyget något billigare och få plaggen tillklippta. Under tiden få de höra Guds ord och sång samt någon praktisk, kristlig berättelse och få någon enkel traktering. För tygets betalande få de efter hand insätta någon liten skärf, som de kunna aflägga, hvilket noga bokföres. Först då plagget är färdigt och betaladt, får det hemtagas.

Dessa stunder värderas af de flesta som verkliga högtidsstunder, hvaråt de hela veckan glädja sig. Denna gren af arbetet har fortgått under alla dessa 15 år med tilltagande intresse och välsignelse.

Våra fattigaste grannar inbjödos de första åren icke sällan på s. k. "fattigbjudningar" i vår lilla sal, der de undfägnades med risgrynsgröt, mjölk och hvetebröd. Dessa bjudningar hörsammades med stor begärlighet och förvärfvade vårt hem titel af "grötkapellet" och inbjudningskortet namn af "grötlappar". Vid dessa bjudningar hafva korta föredrag hållits och andliga sånger sjungits.

En icke liten del af bibelkvinnornas tid användes och samtidigt att ändra och laga äldre kläder, skänkta till hemmet för att bortgifvas. Dock har tålmodet härvidlag icke sällan blifvit satt på prof, då de skänkta plaggen, tvärt emot gifvet löfte, blifvit lemnade till pantlånan i stället för att begagnas. Fall finnas visserligen då verklig nöd tvingar härtill, men lättja och ligglighet kunna göra det till en vana att rent af värdera skänkta persedlar efter hvad de kunna inbringa hos pantlånan.

Ströblad och småskrifter hafva flitigt blifvit utdelade, benäget skänkta af Ev. Fosterlandsstifvelsen år efter år samt en del tryckta genom hemmets försorg.

Under senare delen af vintern hafva bibelqvinnorna haft undervisning i erforderliga ämnen.

Att tiden under allt detta varit *väl* upptagen är lätt att föreställa sig — isynnerhet som hemmet de första åren, jemte all yttre verksamhet, upptog och för längre eller kortare tid inrymde så många hemlösa qvinnor som möjligen kunde ske. Sjuka, ja äfven sinnessjuka, barnaföderskor, tjenstlösa tjenarinnor m. fl. blefvo efter hand intagna. Detta var icke allenast i och för sig besvärligt utan medförde äfven den olägenheten att vårt hem blef belägradt af en här af hemlösa personer, t. o. m. från hufvudstadens aflägsnaste tullar, hvilka stundom framställde sin begäran om herberge på ett temligen oförsynt sätt, men åter stundom voro i så synbar, skriande nöd, att det syntes oss slitande att säga nej.

Att förskämd luft, ohyra m. m. utgjort besvärligheter är naturligt, dock har detta varit lättare att afhjelpa än en del af våra tillfälliga "gästers" lättja jemte obändiga olydnad m. m. Men vi hafva också fått rika uppmuntrningar, Herren till pris. En lappflicka, som kom till hemmet från en dålig husbonde, hvilken roffade hennes lön, fick en bra tjenst och bereddes sedermera tillfälle att återvända till sin hemort, der hon fick en god plats. Tre unga flickor, 10 till 12 år, som voro på hemmet den första vintern, hafva blifvit tillvaratagna och fått god vård, m. fl. exempel.

För dessa nådesbevis så väl som för alla andra utsägliga välgerningar vi fått emottaga, vilja vi af hjertat säga vår himmelske Fader ett ödmjukt tack, lof och pris. Vi äro alltför ringa till all hans nåd och trofasthet!

Här torde någon fråga: *Huru underhålles hemmet med sina många invånare och ständigt växande utgifter?*

Som vi redan sett, voro utsigterna vid arbetets början icke stora, men vi hafva, icke allenast under det första året, utan under alla de 15 år arbetet fortgått,

fått erfara att *Guds löften äro tillförlitliga vexlar*. Det femtonåriga missionsarbete Herren låtit oss hafva vid Hvita Bergen är en sammanhängande kedja af bönhörelser. Dessa år äro fulla af Guds under. För hvarje år nya behof och för hvarje behof ny nåd, nya bevis på vår Guds trofasthet. Det stärker tron och fröjdar hjertat att erfara huru Herren gjort och gör menniskor villiga att komma oss till hjelp. Stundom har väl hjälpen dröjt, men mången gång har den kommit strax, ja redan medan vi gemensamt gjort våra begär kunniga inför vår Gud. En gång, just som vi stigit upp från bönen, knackade det på dörren och ett bref utan namn lemnades, innehållande 500 kronor. En bland våra första gåfvor var en sändning från "fyra bröder" — ett helt litet lass med många slags gryn m. m. O, huru välkommet! Hvarje höst, då "den lilla hästen" kört in på gården, har det uppfyllt våra hjertan med glädje och lof. För de ständigt växande behofven hafva motsvarande gåfvor kommit i penningar och i natura, tillräckliga att icke allenast uppehålla vårt stora hushåll, utan äfven att spisa de hungriga, kläda de nakna, värma de frysand e m. fl. bland våra grannar. För allt detta vilja vi *af hjertat gifva vår Fader ära och pris!*

Det är omöjligt att i något stycke bero af Herren utan att derigenom komma i förtroligare bekantskap med honom. Man blir icke lätt frestad att läsa bordsbönen blott som en tom form om man verkligen beror af *honom* för dagligt bröd — detta så mycket mer ifall många blifvit anförtrodda åt ens vård. Detta förtroliga umgänge med Gud, då man i barnslig tillit framlägger behofven för honom och i glad trosvisshet väntar svar, befriar från oro för framtiden, icke af okunnighet öfver behofvens storlek, utan af bekantskap med *honom*, som säger: »*Sörjen icke för morgondagen.*» »*Han har omsorg om eder.*» Vi behöfva trons öfning för att se att Guds löften verkligen äro tillförlitligare än vextrarne i en jordisk bank, ja, för att fatta att de äro gifna åt oss för att uttagas just i mån af behof. Allt lefvande behöfver rörelse och näring. Den tro, som har sitt ursprung och sin näring vid *korset*, är lefvande och behöfver öfning antingen inom det ena eller andra området. Saliga vi om vi hålla ut

i tron, då hjälpen synes dröja — vi få då erfara en så mycket härligare hjälp. Då vi bedja i *Jesu namn* och vandra i lydnad för hans bud, kommer hjälpen, fastän ofta på ett alldeles oväntadt sätt. Man har berättat om en fattig trossyster, som satte ett *p* (pröfvadt) bredvid hvarje bibelspråk, hvars kraft och sanning hon erfarit. Huru många språk skulle vi icke, under dessa 15 år, kunnat på detta sätt underskrifva! Den i börens skola väl förfarne Georg Müller anmärker: "Ofta har ett nytt svar på bön i lekamliga ting varit medlet att vederqvicka min själ och uppfylla mig med mycken glädje".

Missionsarbetet vid Hvita Bergen har från början haft en tvåfaldig uppgift: 1) att räcka en hjälpsam hand åt nödens och lastens barn, 2) att fostra kristna qvinnor för detta arbete.

Innan vi följa det förstnämnda arbetets vidare utveckling till en mera ordnad verksamhet, vilja vi taga en kort öfverblick öfver den gren deraf, som utgått från kursen för bibelqvinnors utbildning, hvilken Herren af nåd under 15 år låtit fortfara och förökas. Likasom arbetet i sin helhet, hade ock denna gren en mycket ringa begynnelse. Af de 5 elever, som genomgingo den första kursen, hade en i sin ungdom mistat sin högra hand i ett tröskverk, en var nära blind, tvenne för öfrigt klena till helsan. Den enda som hade full arbetskraft och som var själen, så väl i missionsarbetet som de husliga sysslorna, var husmodren — fröken Maria Sasse. Det var derföre ett icke så litet trosprof, då hon år 1880 lemnade hemmet och ingick i äktenskap. Herren ville härigenom fostra oss och lära oss att se bort från mänskliga stöd och förlita oss på *honem allena*.

Ehuru diakonissverksamhet redan under många år fortgått i vårt land, föreföll bibelqvinnoverksamheten i början så ny och främmande att blott ett fåtal vågade anmäla sig till detta kall, ehuru vistelsen vid hemmet under kursen var fri. Inom några år inträdde dock en fullkomlig förändring i detta afseende, som visas af följande öfverblick.

Bibelqvinnoelever	antal
år 1876, 1877, 1878.....	5
” 1879.....	8
” 1880.....	9
” 1881.....	12
” 1882.....	13
” 1883.....	16
” 1884.....	19

Från år 1885 till år 1891 årligen omkring 20.

Vid denna tid ökades ansökningarna så betydligt att ett 50-tal hvarje år måst afslås, ehuru utrymmet blifvit förökadt derigenom att n:o 55 Vermdögatan år 1885 antogs såsom *Missionshem*, der en del af eleverna bo och dit en stor del af missionsverksamheten bland Hvita Bergens befolkning blifvit flyttad för det större utrymmets skull. Någon minskning har icke heller för-sports derigenom att sedan hösten 1889 en afgift er-lägges af 50 kronor. Sedan elevernas antal blifvit så stort har icke någon särskild tjenarinna varit anställd, utan eleverna hafva turvis, jemte husmodren, ombesörjt de husliga sysslorna.

Någon vidare utvidgning af utrymmet ha vi icke ansett vara af nöden så länge icke platser erbjudits för alla elever efter kursens slut, utan alltid någon eller några fått återvända till sitt hem eller till sin förra sysselsättning. Hemmet står nemligen, efter kursens slut, icke i någon annan förbindelse med de utsända bibelqvinnoerna än den frivilliga kärlekens.

Likasom bibelqvinno-elever kommit från de flesta provinser i vårt land, dock mest från mellersta och södra delen, så hafva ock bibelqvinnoer, enligt emottagen kal-lelse, utgått till olika delar af landet, för att tjena be-höfvande medmenniskor, sjuka och friska, unga och gamla allt efter som behöfvat påkallat och olika fal-lenhet gifvit vid handen. Så äro t. ex. f. n. i Göteborg 5, i Norrköping 3, i Falun 2, i Sundsvall 2, o. s. v. i verksamhet; många äro ock anställda på landet. I Stock-holm underhålles sedan flere år en bibelqvinna af Stads-missionen och en af Israelsmissionen.

Herren har rikligen välsignat våra systrars arbete och frukten deraf skall blifva fullt uppenbar på den dagen, då en bägare vatten icke skall blifva olönt.

Till bibelqvinnohemmets tvenne ofvannämnda uppgifter kom en tredje, då Svenska Missionsförbundet år 1882 anförtrodde åt oss sina missionärers trolofvade för att under en kurs vid Hvita Bergen inhemta dels nödig förberedelse i främmande språk, dels öfning i praktisk missionsverksamhet. Efter att i innerlig bön hafva framlagt saken för Herren, togs denna kallelse från honom och har denna gren af arbetet icke allenast hvarje år fortgått utan äfven betydligt utgrenats derigenom att Sv. Missionsförbundet under sednare åren äfven utsändt ogifta, qvinliga missionärer. Hösten 1891 hafva äfven tvenne qvinliga missionselever blifvit oss anförtrodda af komitéén för Sv. missionen i Kina.

Under årens lopp hafva vi äfven mottagit kristna trossystrar från andra länder: Finland, Ryssland, Estland, England, Norge och Danmark. Vårt lilla hem vid Stockholms utkant har sålunda, genom Herrens nåd och under hans trofasta vård, blifvit en liten hjertpunkt, hvarifrån bref utgå och dit bref ankomma från Kongo, Kaukasien, Persien, Kina, Alaska m. fl. missionsfält, hvarigenom missionsintresset underhålles och förökas. Den tilltagande lusten att gå ut på det yttre missionsfältet är ju ett glädjande tecken — dock torde det vara godt och helsosamt för våra unga systrar att, förrän de göra ansökan för yttre missionen, inhemta någon grundlig kunskap i vårt eget språk så väl som öfning i praktisk missionsverksamhet för själars frälsning inom vårt eget land.

Efter denna korta öfverblick vilja vi nu vidare följa utvecklingen af arbetet bland nödens och lastens barn vid Hvita Bergen.

Behovet af ett "skyddshem" kändes snart, då, vid bibelqvinornas husbesök, fallna medsystrar ofta påträffades, bundna i otuktens och dryckenskapens hårda fjättrar, hvilka behöfde en kraftig hand för att hjälpas upp ur sin försöfning.

Efter att förgäfves hafva sökt plats för sådana på andra håll, väcktes tanken på att börja ett skyddshem, isynnerhet då tvenne sådana qvinnor redan första vintern infördes i hemmet af välmenta vänner.

Denna nya gren af arbetet föreföll i början i hög grad motbjudande. Den inre kampen blef hård innan Herren fick bryta motståndet och lägga den egna viljan under hans. Men så snart detta skett förbyttes motvilja till lust och missmod till fröjd. Det kändes som en *nåd* att få mottaga dessa, som förut uppväckt vämjelse, och detta *sinne*, en gåfva af honom som söker efter de borttappade, har medfört en glädje i arbetet som fortfarit under dessa 15 år, äfven då vårt arbete många gång *synts* vara förgäfves. Icke långt derefter erhöll förestånderskan tillåtelse att besöka de qvinliga fängelserna å Norrmalm för att der, genom Guds nåd, utså lifvets sad.

Härmed upptager arbetet vid Hvita Bergen en ny verksamhetsgren, nemligen:

Arbetet bland vårt lands prostituerade qvinnor och fängelsets barn.

Till belysning af den nya grenens uppkomst och utveckling anföra vi åter utdrag ur förestånderskans bref.

D. 16 mars 1877. "I hafven redan hört att vi här emottagit tvenne af dessa arma, olyckliga varelser. Den ene af dem reste efter en vecka hem till sina föräldrar. Den andra visar sig allt emellanåt mycket orolig, ej öfver sina synder utan öfver att vara *här*.

D. 26 mars. Vår skyddsling har gått tillbaka till sin svinadraf. O, hvilken taskspelare djefvulen är, han bjuder dem ännu "nöje" i sin uselhet. Vi gråto allesammans och talade med henne flere timmar och hon sade sjelf att det var som att gå till döden -- men hon gick ändå... O, hvilken gräslig boja!

Jag hade natt och dag dessa olyckliga otuktens offer för mig och resultatet blef -- beslutet att begynna ett *skyddshem* för dem som möjligen skulle vilja låta räcka sig en hjälpsam hand. Jag vågar ej tänka på allt elände, som kommer att följa ett sådant företag.

Sakens nödvändighet måste hafva öfverhanden. Jag led betydligt den tiden. Mitt hufvud värkte och jag var natt och dag sysselsatt med dessa tankar. Emellertid går dag efter dag äfven under nödstider. Till sist fick jag lemna allt i *hans* händer, som köpt äfven dessa mina fallna medsystrar med sitt blod“.

Ännu tvenne mottogos samma vinter. Vi insågo att det var en ren nödvändighet att få på något sätt ordnad för dem till följande vinter. Vår välvillige värd var genast villig att hyresfritt upplåta en liten byggning på samma gård, med 3 mycket små rum och kök. Som der icke fanns utrymme för eget hushåll beslöts att skyddslingarne, jemte tvenne vårdarinnor, skulle bo der, men äta tillsammans med bibelqvinnohemmets invånare. Svårigheterna voro ganska stora, men — det gick igenom.

D. 24 okt. 1877. “Vi ha nu arbete, nästan öfver hufvudet, i de båda hemmen, som utgöra ett och samma hushåll. Det nya är alldeles fylldt redan, ehuru knappt i ordning, men alldeles otillräckligt, hvarföre vi bedja om ett särskildt hem för våra skyddslingar i vår *Faders tid* och efter *hans mått*. Det är stor *nåd* att få taga emot dessa elända. Vi ha t. ex. en som varit på alla möjliga fängelser och inrättningar. På fängelset var hon så våldsam, att hon måste sitta i “burn“, slet sönder böckerna i sin cell, m. m. På ett hem, från hvilket hon rymt 4 gånger, blef hon kallad “kräftskadan“. Hon är gammal och alldeles “ett vrak“. Tänk om hon skulle kunna “bergas!“

D. 8 dec. 1877. “Då berserkagången kommer öfver vårt “vrak“ är hon förskräcklig; i morse t. ex. slog hon en af sina kamrater och hårdrog henne kring golfvet. Då jag skyndade dit upp stod den långa figuren i nattdräkt upprätt på en hög stol, vild och hotande med eldgaffeln i hand; hon såg förfärligt hemsk ut, men Herren förtog all räddhåga, och efter en liten stund lydde hon mig som ett litet barn. Jag hade tänkt att visa af henne, men när det kom dertill, kostade det så mycket på både henne och oss, att hon fick uppskof i väntan på förbättring.“

Nyårsafton 1877. “Vår julafton var kär. Vår värd hade gifvit oss tvenne granar, en stor, som stod på

golfvet och en mindre på ett bord, under hvilken julklapparne lågo. Våra skyddslingar äro i många stycken som barn, så långt de i andra äro derifrån vuxna. De äro så ovana vid att någon bereder dem glädje, att det är en tacksam jordmän i det fallet. Vi sjöngo: "När juldagsmorgon glimmar", m. fl. julsånger, och jag läste en god julbetraktelse. Vi hade äpplen och bakelser, gåfva af en f. d. fånge, en qvinna, som bor här i granskapet. Hon kom i går och gaf mig en stor apelsin; då jag tvekade att taga den, sade hon: "Jag har sjelf fått den". Hon vet ej huru väl hon vill oss. Hon går ständigt på bönestunderna här och säger att hon här fått välsignelse till sin själ.

Intet fattades af Herrens gåfvor."

D. 8 febr. 1878. "Vi måste låta vårt "vrak" gå! Hon blef alltför våldsamt att behålla — — — — —"

Flera framställde sig till den lediga platsen. En afton kommo tvenne unga qvinnor, den ena en bild af den personifierade uselheten; hon såg så jämmerlig ut som ett människobarn kan göra. Hela ansigtet var uppsväldt och eldrödt och hela figuren den ömkligaste man kan tänka sig, så det blef icke litet ämne till tack och lof att se våra skyddslingars friska och trefliga utseende som en tid varit inom hemmets hägn. Blott 21 år och så utsliten! Systemen, som åtföljde henne, bad om hennes intagande på skyddshemmet. Vi väntade visserligen en annan, men hvem kunde afvisa denna? . . . Hon mottogs med glädje. Det var en utesägligt salig afton. Nåden att få emottaga en sådan har aldrig förr känts så stor. Ja, lofvad vare Herren för all hans nåd!

D. 19 febr. 1878. "Vår nya skyddsling artar sig. Visst är hon ovanligt usel, men repar sig gör hon.

I går kom en fader sökande inträde på skyddshemmet för sin 17 åriga, vanartiga dotter; hon hade stjuftor, som hatade henne; flickan hade stulit på en skjortfabrik, der hon arbetat, och sedan vistats "ute" under 5 veckor — man vet icke *hvar*. Vi hade ej rum, men lofvade i alla fall att taga henne."

D. 10 mars 1878. "Det stackars barnet, som såg helt oskyldigt ut, rymde snart ifrån oss, sedan hon stulit penningar af sina kamrater. En af dessa rymde

samtidigt. Då denna sistnämnda återkom för att hemta sina saker, blef hon en väldig predikan genom sitt förstörda utseende. Endast två dagar — och hela hennes person var förvandlad. Hon såg helt trefflig ut, då hon gick — frisk och snygg — och hur återkom hon? Sönderrifven, uppsvälld, med vild blick, alldeles vanställd. Hon var nu alldeles hård och fräck och sade att hon väl visste att hon gick förlorad. O, så hemskt! Ingen kan tänka huru nära djefvulen förnimmes vid sådana tillfällen. Samma dag dessa rymde begärdes plats af fyra med lika jämmerliga lefnadsförhållanden! O, Herre hjälp!“

En dag i början af 1878 kom en qvinna till oss i den ömkligaste belägenhet. En slaf i otuktens och dryckenskapens hemska bojor bar hon fullkomlig prägel af deras tyranni: under berusadt tillstånd kommen i slagsmål, hade hon blifvit slagen med en kälke, besatt med spikar; här af var ansigtet svartblått och huden här och der afrifven. Förut hade hon, liggande under bar himmel, fått sina tår affrusna, så att de måste amputeras. Hon önskade inträde på hemmet, men var i det tillstånd att hon först måste komma på sjukhuset, der vi flera gånger besökte henne. Hon yttrade då mycken glädje att sedan få komma till oss, men väl utkommen lockades hon af sina förra bekantskaper, och vi förlorade hennes spår. Ett par af bibelqvinorna sökte efter henne en hel vecka och förde henne slutligen hem i triumf och stor glädje, hvilket mycket rörde henne. I hemmet uppförde hon sig mycket väl, var flitig, stilla och lyssnade gerna till Guds ord. På sommaren fick hon söka arbete, men bo kvar på hemmet. Då fick satan ännu en gång makt med henne, men åter blef hon besegrad genom kärlekens makt; från denna tid gjorde hon oss aldrig annat än glädje. Hennes sinnesändring var uppriktig; hennes väsende ljufvigt; hennes arbetslust stor. Hon fick en längre tid sömnad hos en af våra vänner och reste sedan hem till sina anhöriga i södra Sverige, från hvilka vi haft kära bref. En tid derefter fingo vi genom pastorn derstädes underrättelse om att en aktningsvärd, troende enkling, begärt hennes hand, och vi fingo sedan höra att bröllopet var firadt. Ännu en sednare tid kom underrättelse att

de rest till Amerika och att hon fortfarande lever i tron och vandrar sin höga kallelse värdigt.

Sådana uppmuntringar uppväga vida alla besvärligheter ett sådant arbete medför.

Särdeles under den kallare årstiden hafva många qvinnor måst afvisas, hvilka dels sjelfva anmält sig, dels andra sökt plats för, och hvart gå de? — — — —

Att sådana stackars qvinnor behöfva hjälp är klart som dagen. Men lika klart är att alla som sökte hjälp icke kunde inrymmas i vårt lilla hem, huru vi än sökte att uttänja rummet. Vi började därför att höra oss om efter någon ny lägenhet för det nya "boet". Detta såg en tid omöjligt ut. Lägenheter funnos att hyra, men icke förr var ändamålet nämnt, än vägran följde. Slutligen erbjöds ett hus på landet, St. Nackdala, nära Tumba station, som hyrdes på ett år.

Till denna nya bosättning behöfdes ju mycket pengar; äfvenså medförde de båda skiljda, ökade hushållen betydligt ökade utgifter. Vi framlade saken för vår Fader och han svarade underbart. Från ett håll fingo vi 1,000 kr. m. m. Han fyllde rikligt alla våra behof och lät oss *intet* fattas. Åter fingo vi uppsätta ett äminnelsetecken af hans hjälp.

Våra vänner gladda sig hjertligt åt att skyddshemmet blef på landet. Första tiden var dock icke uppmuntrande. Ingen möjlighet till stängsel fanns i den nya lägenheten och de nya flickorna, vana vid lättja och sjelfsväldig frihet, funno tillfället alltför lockande; somliga lupu sin väg; de qvarvarande voro svåra att styra. Nya hemmets husmoder lemnade oss; föga fattades att vi icke allesammans tröttnat, — ja, visserligen hade vi gjort det, om icke *Herren* gifvit *ny* kraft. Men åter visade han att *hans arm* icke är förkortad och att *hans högra hand kan allting förvandla*. Knappt hade hösten och vintern, som vi mycket fruktat, inträdd med sina naturliga "inhägnader" af smuts och drifvor, förrän en helsosam förändring inträffade. Flickorna stannade kvar, läto sig *styras*, ja, än mera, blefvo tillgängliga för den nådesvind, som från den tiden blåste öfver hemmets invånare och hvaraf äfven den kringliggande nejden blef berörd. Bönestunderna på hemmet framställde en liflig;

märkelig tafla och själar vunnos för Herren. Bröder kommo gerna från staden och hjälpte oss. Söndags-skolan på hemmet var mycket besökt. Idel ämnen till tack och lof.

Antalet qvinnor, intagna på skyddshemmet i Nackdala, har varit 10, någon tid 11. Från skyddshemmets början hafva 20 qvinnor varit intagna, alla utan betalning. Af dessa har en måst afvisas för våldsamhet (se ofvan), en för ohjelpig lättja; 7 hafva sjelfva lupit bort inom mindre än 20 dagar; 4 efter en tids vistelse i hemmet. På dem som qvarstannat har hemmet haft ett helsosamt inflytande. Deras arbetsamhet har varit efter fordringarne, oklanderlig; helsotillståndet i allmänhet godt; några hafva dock, för återkommande sjukdomsfall, måst afsändas till kurhuset. Förtroendet för de bibelqvinnor, som förestått hemmet, har varit ganska stort. Qvinnornas arbete har hufvudsakligen utgjort tvätt åt båda hemmen samt, under sommaren, främmande tvätt, skötsel. af den lilla, lägenheten åtföljande, trädgården, väfnad af åtskilliga slag, skjortsömnad från Tumba, all sömnad och strumpstickning för skyddshemmet, alla inom hus förekommande göromål m. m.

Icke förbiseende förmånerna voro olägenheterna derute ganska stora. Till tvätten fanns t. ex. icke annat vatten än ur brunnen, hvilket vintertiden oftast befanns tjockt som lervälling; torkvind fanns icke, hvarför kläderna måste vid otjenlig väderlek, ehuru menligt för hel-san, torkas i rummen, m. m. Detta, jemte tanken på förra sommarens svårigheter, lade oss på hjertat att bedja vår Fader om ett mera passande skyddshem. Särdeles trängande kändes behovet af ett sådant en gång efter återkomsten från ett besök i Nackdala, och behovet framlades i verklig nöd för *vår rike himmelske Fader*.

“*Bedjen, och I skolen få.*” Till svar på bönen om ett nytt skyddshem kom tanken så bestämdt på ett vackert hus i en stor trädgård, 53 Statsträdgårdsgatan (nu Vermdögatan), som från arbetets början väckt vår uppmärksamhet, såsom särdeles lämpligt för ett “hem”, att vi icke kunde annat än taga det från Herren. Ehuru intet yttre skäl fanns att anse saken möjlig, då egaren under flera år bott der, sändes bud till en granne, be-

kant med egaren af detta hus, och si, Herrens underliga ledning — denna egendom var nu till salu, men ingen anmälan derom hade ännu offentliggjorts och ingen visste det mera än denne granne. Så snart vår värd, egaren till bibelqvinnohemmet, härom underrättades, var han villig att äfven inköpa denna större lägenhet och hyresfritt upplåta densamma. Huru kunde vi annat än häruti se vår Faders ledning och med glädje förbereda våra skyddslingars inflyttning från landet till

Skyddshemmet vid Hvita Bergen.

Intet hus i hela hufvudstaden syntes oss mera passande för detta ändamål. Beläget i staden, med sin tillgång till arbete och hjälp vid förekommande behof, var det på samma gång genom trädgården afskildt från gatan med dess lockelser, äfvensom tillfälle till att hemta motion och frisk luft fanns inom dess hägn. Och äfven detta prydliga hem hyresfritt upplåtet! Huru stor var icke denna nya välgerning af vår Faders hand! Men utan trosprof fick det icke heller nu förblifva. Snart doldes den nyss så klart skönjbara fadershanden af ganska tunga moln: Herren satte oss på prof, om vi ville tro utan att se; tro äfven i mörkret hans trofasta: "Frukta icke, *det är jag*".

På landet hade hemmet, som ofvan är sagdt, förvärfvat många vänner och ledsnaden öfver uppbrottet var stor; ja, några vänner derute erbjödo sig att betala halfva hyran, om vi ville stanna qvar; detta kom för sent i fråga för att kunna på allvar tagas i betraktande, men var dyrbart såsom en uppfyllelse af Herrens löfte: "Hvad han gör det lyckas väl", samt: "Välsignad skall du vara i din ingång och välsignad i din utgång." Många andra prof på tillgifvenhet finga vi mottaga, såsom att till flyttningen fritt få begagna så många dragare som behöfdes, hvarjemte vännerna till öfriga flyttningsomkostnader insamlade så mycket penningar att ett rikligt öfverskott fanns, då allt var betaladt. Vid afskedet frambar ställets egare, hjertligt rörd, sin och hela granskapets glada förundran och belåtenhet med det sätt hvarpå hemmet blifvit handhaft.

Så långt var allt väl. Påskyndad af efterkommande hyresgäster inkom vår lilla skara några dagar förr än den var väntad och ... nu några ord om molnen, som under tiden skockat sig öfver våra hufvuden.

Vår första erfarenhet af att förre egaren till det nya skyddshemmet icke var en pålitlig man, fingo vi, då vi ditsände ved för att der i vedboden förvaras, hvilket bestämdt nekades, tvärtemot förut gifvet löfte.

Skyddshemmet.

Mannen hade troligtvis fått spaning på någon köpare, som han trodde ville betala mera, och började därför göra allt hvad i hans förmåga stod för att låta det afslutade köpet blifva om intet. Så stod saken då vår skara inkom från landet och vi bestämdt nekades att efter öfverenskommelse taga det nya hemmet i besittning. Det såg bedröfligt ut. Alla våra husvilla skyddslingar kunde ej herbergeras på bibelqvinnohemmet, utan en del fick inqvarteras hos våra vänner i grannskapet. Vår värd och rådgifvare var frånvarande i södra Sverige,

men då hans ombud vid ett besök hos den förre egaren blef på det ohöfligaste afvisad, måste han efterskickas per telegram. Vi hade visserligen ärende till vår Fader, och det blef rop ur hjertats djup i nöden, och *Herren svarade härligt efter löfte*. Icke förr var vår värd hemkommen än saken förunderligt lätt utjemnades och hemmet tillträdades utan hinder våren 1879.

Detta hem var verkligen en gåfva af vår Fader, och ehuru vi äfven sedan haft många trosprof der, så har vår Gud lika härligt hjälpt igenom dem alla, och vi hafva ännu detta hem i besittning den dag som i dag är, om ock i vissa fall under helt olika förhållanden.

Den reparation, som var af nöden, verkställdes af vår värd under sommaren, då ett mindre antal qvinnor voro uti hemmet intagna. På hösten uppgingo de till 20, det antal, för hvilket hemmet var afsedt. Detta antal har sedermera i allmänhet bibehållits, men äfven stundom till trängsel öfverskridits.

Efter slutad reparation invigdes det nya skyddshemmet hösten 1879. Många vänner besökte oss och Guds Ande var nära. Under tacksägelse, bön och lofsång till alla goda gåfvors gifvare förflöt aftonen särdeles ljufvigt. *Trofäst är Herren. "Ingen af alla dem som förbida honom kommer på skam."*

Allt intill denna dag har Herren rikligen välsignat detta hem. Att "törne" måste växa på denna mark och att de som arbeta der måste få känna att *dessa* törnen hafva hvassa taggar, det vet hvar och en som är förfaren på detta område och känner satans grufliga makt öfver dessa sina offer. Herren har dock i nåd låtit oss erfara att de tillfredsställande resultaten varit öfvervägande, tack vare hans mäktiga, skyddande, hjälpande hand! För allt detta hembära vi vår Fader ära och pris!

En ännu större gåfva än den tjenliga bostaden är att vår Fader försett hemmet med lämpliga personliga krafter, som under besvärligheterna i kärleken hålla ut, Herren vare lof för allt!

Att flyttningen till det nya, vida större hemmet med det ökade hushållet medförde större omkostnader är klart. Under vintern 1879, då flyttningen var bestämd, blef